NUM XII.

w SOBOTĘ DNIA 25. MARCA ROKU 1786.

Z Warszawy dnia 18. Marca

Podług listu pisanego z *Głębowic*, Doktor pewny, z *Bielska* tam przybyły, czynił relacyą, iż Trzęsienie Ziemi d 27. przeszłego Miesiąca, niebyło daley, iak po *Ołomuniec*, gdzie dłużey y mocniey niż w *Krakowskim* czuc się dawszy, na murach tamecznych rysy zostawiło. W *Bielsku*, inney szkody toż Trzęsienie nie uczyniło, iak tylko, że iednego przesklepionego komina część urwała się. W *Węgrzech*, o mil 10 od Granicy *Polskiey* mocnieysze było Trzęsienie, y wiele chałup, które były starsze y słabsze, cale obaliło. Dość mocne było y na *Szląsku Pruskim*. Podług tegoż

lifti. na Trakcie tamecznym, od Lwowa, początek Trześienia naznaczaią w *Myślenicach;* którego *Żywiec* doznał gwałtowniey.

Z Madrytu dnia 1 Lutego. Wszystkich tu wielce zbudował postępek następuiący: srogi y zaraźliwa ospa, w tuteyszey Stolicy y w okolicach panuiąca niezmierną liczbę dzieci umorzyła. Tąż śmiertelną chorobą zarażone były dwoie dzieci (iedno miało półtora roku, a drugie ieszcze przy piersiach) Hrabiego *de Tippa,* Konsyliarza Naywyższey Rady *Indyiskiey,* iednego z naybogatszych tuteyszych Panów, a to po swey małżonce rodem z *Indyi,* która wniosła z sobą na pięć Millonow *Realow* dochodu corocznego. Bog dał, że te dziatki, z śmiertelney choroby wyszły. Matka ich Hrabina, chcąc wdzięczność Bogu pokazać, lubo żadnego w chorobie ślubu nie uczyniła, kazała oboie swych dzieci włożyć na iednę szalę, a na drugą tyle sypać pieniędzy, aż się waga zrownała. Te pieniądze, do dwoch tysięcy *Pieces de huit* (co uczyni na dwa tysiące *Talarow Biłych*) wynoszące, posłała do Proboszcza swoiey Parafii; ażeby rozdał między ubogich Parafianow.

Z Peterzburga dnia 10. Lutego W *Porcie Cronstadt* odebrano teraz rozkaz armować się, y żeby, iak pora pozwoli, wszystkie woienne dezarmowane przedtym okręty, były w należytey gotowości. Do liczby tych okrętow należą, okręt nowy, zwany *la Czarine* od stu armat, y drugi także nowy nazywaiący się *l' Elisabeth,* od 80. armat. Zakończono teraz właśnie budowę innego barzo pięknego okrętu od 76. armat, który nazwany ma być *la Grecque,* y we trzech miesiącach ztąd wypłynie.

Czynią tu wielkie y barzo wspaniałe przygotowania we wszystkim rodzaiu do następuiącey podroży Dworu do *Chersonu,* gdzie Imperatorowa Jeymć ma się koronować, iako Pani pięknych Prowincyi, ktore iey polityka potrafiła odiąć *Porcie,* dla powiększenia przez to iey obszernego Państwa. Wielki Patryarcha, y 6. innych, oprocz pewney liczby innego niższego Duchowieństwa, maią assystować do tey Ceremonii, która nastąpi w miesiącu Lipcu. W Maiu, Dwor

ma wyiechać naprzod do *Moskwy*, gdzie będzie się bawił przez miesiąc, albo przez 6. tygodni a potym wyiedzie do *Chersonu*. Sześć Reymentow Kawaleryi, a 22. Infanteryi, są komenderowane do assystencyi do tey świetney Ceremonii, dla utrzymywania tam należytego porządku, y dla dodania większey okazałości y pompy. Zatrudniać się iuż poczynaią przygotowaniem Prezentow, które maią być rozdawane z tey okazyi, dla niektórych nayiaśnieyszey godności osob, y dla wielu innych, które tam przybędą ze wszystkich części *Europy*. Wydatek na te Prezenta, expens podrożna y inna tychże Uroczystości, które się maią odprawowac, iuż należycie są skalkulowane, y rachuią i do 7. Millionow *Rublow*, jest to nayznacznieysza Summa, iaką można zapamiętać, między temi wszystkiemi, których kiedykolwiek użył ten Dwor, w czasie pokoiu.

Z Rzymu dnia 11. Lutego. Poniewaź Trzęsienia Ziemi w okolicach naszych cale iuż ustały, przeto we głosci Karnawałowe podług zwyczaiu rozpoczną się w następuiący poniedziałek. Nie będzie tak wesoły Karnawał w *Gubbio* czyli *Eugubium*, w Stanie Papieskim w Xięstwie *Urbińskim* leżącym, gdzie Trzęsienie d 15 przeszłego miesiąca przypadłe, wiele tamecznych domow znacznie popsowało, mianowicie Pałac Biskupi, z którego Pasterz tameczny przenieść się musiał na mieszkanie do Klasztoru JJ XX. *Reformatow*. Kościoł też ieden tamże zamknąć musiano, gdyż dla wielkich rys, grozi zapadnieniem.

Z Rzymu dnia 15. Lutego. W Poniedziałek rano zwołany był niespodzianie od *Oyca S.* Konsystorz, który, lubo był sekretny, atoli słychać, że tam była Rada o Kardynale *de Rohan* y że *Ociec S.* decydował, ażeby pomieniony Kardynał był cytowany do stawienia się w *Rzymie* w przeciągu sześciu miesięcy osobiście, albo (ieżeli niebędzie mogł w swiey osobie) przez przysłanego lub tu wyznaczonego a to dla dania przyczyny, za co nie oczekał być sądzonym przez Duchowieństwo y *Collegium Kardynalskie*? żeby się oraz usprawiedliwił w zaskarżeniach wyrażonych w iego Processie. Tym czasem, ma być suspendo

wany od Kardynalstwa y Biskupstwa, tudzież priwowany *voce activâ & passivâ;* y w przypadku wakuiącey Stolicy Apostolskiey, nie ma być przypuszczony do Elekcyi w *Conclave* Jeśliby po upłynionym terminie, niebył posłusznym *Oycu S.* tedy ma być degradowany ze wszystkich Godności Kościelnych.

Z Włoch dnia 12. Lutego. Dnia 30 przeszłego miesiąca Margraff *de Caraccioli* pierwszy raz znaydował się w Radzie Stanu Królestwa *Neapolitańskiego.* Na reprezentacyą tego Ministra, ma być powiększona Pensya dla *Ex-Iezuitow Neapolitańskich* y *Sycyliskich,* znayduiących się na wygnaniu w Państwie *Papieskim;* y tym końcem, bawiący w *Rzymie Neapolitański* Konsul, otrzymał rozkaz, ażeby podał Dworowi Reiestr wszystkich tych *Ex Iezuitow.* Ten zamysł Margraffa *de Caraccioli* do tego zmierza, ażeby, ile możności, znośnieyszym uczynić ich los. Powszechnie tu wszystkich zadziwia wielka Polityka tego Ministra, który przedtym iawnym był nieprzyiacielem tego Zakonu. Poczynaią znowu wznawiać się pogłoski o powstaniu *Jezuickiego* Zakonu: y w wielu innych Południowych Prowincyach *Europy,* wiele obiecuiące dla nich poczynaią wynikać pozory. (*Ten Artykuł wyięty iest z Gazety* Hamburskiey; *o czym y inne Gazety wspominaią.*)

Z Włoch dnia 16. Lutego. Naynowsze listy z *Turynu* potwierdzaią barzo spieszne przygotowania Dworu na morzu y na londzie, y zawarty Alians między *Austryą, Rossią, Sycylią* y *Wenecyą* przeciwko *Porcie Otomańskiey.*

W *Liwornie* cyrkuluie Skrypt dąiący do ustanowienia pewney *Toskańskiey* Handlowney kompanii do *Ameryki* y *Jndyi.*

Z Włoch dnia 17. Lutego. Wydany niedawno w *Wiedniu* Edykt względem *Farmazonow,* iuż y w *Austryackiey Lombardyi* publikowany został.

Z Hagi dnia 25. Lutego. *Westindyiska* kompania, znowu żądała u Stanow *Holenderskich* sukkursu pieniężnego trzech millionow.

Woysko w *Arnheim* wielkie popełnia występki, y iuż myślą o śrzodkach dla zabieżenia temu.

NUM. XII.

SUPLEMENT

DO GAZET WILENSKICH

w SOBOTĘ DNIA 25. MARCA ROKU 1786.

Z Paryża dnia 17. Lutego. Mocno tu śię zatrudniaią około Handlownego Traktatu między Koroną *Francuską* i Rzecząpospolitą *Holenderską*.

Gry aż do podziwienia tu u nas gorę wzięły, W tych czasach przegrał pewny młody Kawaler 900,000 *Liwrow*, y zemknoł. Pisał on do swoiego oyca, donosząc iż do niego niepowróci, kiedy iego długow nie zechce popłacić, Lecz ociec ma nie iego iednego, ale więcey ieszcze synow, Słychać że Rząd chce zakazać wszystkich wielkich gry, y za żadne uznać wszelkie długi, przez gry zaciągnione.

Z Paryża dnia 20. Lutego. W przeszły piątek, Parlamentarzow 66. zgromadziło śię do weyrzenia w sprawę Xiążęcia Kardynała *de Rohan*. Sessya trwała od 9. ranney godziny, aż do 4. po południu Xiąże Kardynał, żądał: *1mo* Ażeby był także sądzony od Sędziow złożonych z Duchownych osob: ale to iego żądanie nieotrzymało skutku. *2do* Ażeby od całego Parlamentu y Parow był sądzony: lecz y to od Sądu zostało odrzucono. *3tio.* Ażeby świadkowie byli słuchani, ktorzy chcieli świadczyć, iż ta cała brylantowa sztuka, w *Anglii* była przedana; wszakże y tego Sąd niechciał uskutecznić. *4to.* Ażeby Dekret *de prise de corps*, Sąd zamienił w Dekret stawienia śię u Sądu osobiście. Na to tylko Sąd zezwolił. Zrobił śię zatym proces kryminalny przeciwko Xiążęciu Kardynałowi y innym osobom do tey sprawy pociągnionym. W niektorych punktach Xiąże Kardy-

nał miał 31. wotow na ſwoię ſtronę, a 35. przeciwko ſobie Barzo ſtraſzne ſą zaſkarżenia, które ſądzące ſię ſtrony, iedna przeciwko drugiey, licznie zanoſzą. Niektórzy twierdzą, że Hrabia *de Caglioſtro*, nay mniey winnym w tey ſprawie ſię być pokazuie, y że on zapewne na wolność byłby wypuſzczony, żeby ſię nie lękano, aby doſtąwſzy wolnośći, nie zemknoł z kraiu, a tym ſamym niemógłby ſtawić ſię u Sądu, gdyby tego było potrzeba na potym. Już ieſt wiadomy Memoryał Hrabiego *de Caglioſtro*, który ſkłada ſię z 51. kart *in quarto*. Na dniu wczorayſzym podany on został Sądowi.

Z Paryża dnia 24. Lutego. Królowey Jeymci, którey ſtan teraznieyſzey cięży dość idzie pomyślnie, w tych dniach krew puſzczano.

Memoryał Hrabiego *de Caglioſtro*, we wſzyſtkich powſzechnie wielkie sprawił wrażenie. Wſzyſcy zdaią ſię być teraz na iego ſtronę, y z ſerca go żałuią z przyczyny, iż ſię on wydaie być niewinnym. Z tym wſzyſtkim, wielu ieſt takich, którzy wątpią o prawdzie tego wſzyſtkiego, co on o ſobie powiada. To rzecz ieſt żadney wątpliwości nie podpadaiąca, że ieſt ſynem pewnego bardzo bogatego kupca z wyſpy *Cypru*. W tym memoryale, który on podał wyraża wſzyſtkie ſwe poſtępki wſpaniałe a oſobliwie, iż wiele dobrego dla uboſtwa okazał. Co ſię tycze Xiążęcia Kardynała, drukowane wyſzło piſmo, które wprawdzie nic ſię nie ściąga do teraznieyſzey iego ſprawy, ale wcale nie dobrą o nim ſprawuie opinią. Z tym wſzyſtkim wielu twierdzi, że w tym ſkrypcie z wyrażonych na niego zaſkarżeń, wiele ieſt zmyślonych.

Trzecia Edycyia ſkryptu pod tytułem: *Voyage de Figaro en Eſpagne*, przez dekret ieſt ſkazana na ſpalenie.

Donoſzą z *Turynu*, że Kontrakt ślubny między Xiążęciem *d' Aoſta* y Xiężniczką *Elżbietą Francuſką* zoſtał zawarty.

Z Auſtryi dnia 18 Lutego. Nuncyuſz *Stolicy Apoſtolſkiey* JX. *Caprara*, wyſłał z *Wiednia* do *Rzymu*, kuriera po długiey konferencyi z Xiążęciem *de Kaunitz*.

Z Auſtryi dnia 22. Lutego.

Nieprzestaią tu głosić, że Cesarz Jmć iest rezolwowany w tym roku złożyć Seym w *Węgrzech*. Gdy niedawno Monarcha był przytomny w *Węgierskiey Siedmigrodzkiey* Dworskiey Kancelkryi, podczas radney Sessyi, proiekt podany od pewnego *Węgrzyna*, wypadł do deliberacyi, względem skassowania bezżeństwa Duchownych. Gdy między innemi dowodami y ten położono, iż przez bezżeństwo Duchownych, znacznie upada zaludnienie, Cesarz Jmć rzekł: Jak żebym ia niew edział o tym. Nie skassuiemy ich bezżeństwa. I tak ten proiekt, upadł zupełnie.

Dwoch Sukiennikow z *Aachen* ogłosiło się, iż będą robili tak dobre sukna w *Wiedniu*, iakie się robią w *Niderlandzie*. To ich oświadczenie się, zostało akceptowane.

Z Bruny dnia 21. Lutego. Dnia 13 tego miesiąca, w okoli y *Freudenthal*, osobliwie w *Altstadt*, *Schreiberseifen*, y *Dittersdorf*, o samey północy, tak mocne było Trzęsienie Ziemi, że obywatele tameczni, lubo pierwszym snem tego uspieni, wszyscy obudzeni byli, y wielkim zdięci strachem, z domów swych pouciekali; trwało albowiem to trzęsienie na dwie minuty (*Co się potym w tamtych kraiach działo dnia 27. Lutego, ten list mowić niemogł, iako sześcią dniami przedtym pisany*)

Z Wiednia dnia 22. Lutego. Pewny z naszych naypierwszych y naybogatszych Panów, w domu swoim wielką uczynił redukcyą, przez co wielu bez służby zostawało. Cesarz Jmć gdy czynił mu w tey mierze reprezentacyą, on exkuzował się samegoż Monarchy przykładem w ekonomii. Cesarz Jmć odpowiedział mu na to: „ Jeżeli potrzeba Stanu „ wyciąga tego, a żebym iął „ się ekonomii; tedy wyciąga „ taż sama potrzeba, ażeby moi „ bogaci poddani, swoich wielkich dostatków udzielali społeczeństwu.

Z Leodyum dnia 25. Lutego. Jak wielkie nader było zgorszenie szkaradnego owego nazwiskiem *Pierlot* Kapłana, tak też z ostatnią surowością od Sądu Duchownego i Swieckiego ukarane zostało. Przy koń u on przeszłego roku (iak Publiczne Gazety w czasie ogłosiły) zdięty chciwością pieniędzy naybogatszego w *Verviers* oby

watela JPana *Delmotte*, maiącego dwie służebne siostry rodzone y iednego Kaplana w domu swoim, przyszedł w nocy do tego domu, y obie te służebne wyprowadził z sobą pod zmyślonym pretextem zapadłey nagle y ciężko na zdrowiu ich Matki; a gdy szły przez ieden Cmentarz, obie nożem na śmierć pozabiiał; toż wyiąwszy z kieszeni ich klucze od pomienionego domu, wszedł tam aż do śpiącego JP *Delmotte*, y śmiertelne rany mu zadawszy, y za umarłego go maiąc, udał się do śpiącego tamże Xiędza, którego, lubo kilka razy ranił, atoli był od niego z izby wypchnięty y z domu przepłoszony. Schwytany potym y sądzony ten zboyca, był naprzod podług przepisow Koscielnych, przez Suffragana tuteyszego, w assystencyi dwoch Opatow, Officyała mieysca z dwoma Fiskalisami, czterech Deputowanych Konsyliarzow Synodalnych, z licznym Duchowieństwem, przy wystawionym niby Ołtarzu przed Kościołem *S. Lamberta*, w przytomności mnogiego ludu, publicznie degradowany, y w ręce Sądu Swieckiego oddany. Wypadł naostatek Dekret, ażeby ciało iego ośm razy było kleszczami żelaznemi targane, naostatek, żeby z połamanemi kośćmi, żywo był w koło pleciony, y w tych mękach przez cztery godziny żyw na widok wystawiony, a potym uduszony. Ta Exekucya wczora odprawiłasię, z tą tylką Dekretu od Xiążęcia Biskupa relaxacyą, że po iedney tylko upłynioney godzinie uduszony został.

Z Amsterdamu dnia 25 Lutego podług listow z *Londynu*, *Angielskie* Ministeryum barzo mocno nad tym ma zastanawiać swoię uwagę, iż Korona *Szwecka* i *Hiszpańska*, chce przystąpić do zawartego Aliansu między *Francyą* y *Holandyą*. Powszechne iest mniemanie, iż ten Alians zmierza do ustanowienia konfederacyi, któraby była w stanie dać odpor wszystkim tym potencyom, ktoreby niespokoyność sprawować miały.

Z okazyi pożaru który dnia 3. tego miesiąca w *Alcantara* w *Hiszpanii* w pewnym Klasztorze był się zaiął, napadnięto tam na pięć więzieniow, napełnionych zapleśniałemi trupami. Zwierzchność o tym Dworowi doniosła.